

Aija Priedīte

(Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte)

Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes – fikcija un/ vai realitāte

REFERĀTA ANOTĀCIJA

„Savs kaktiņš, savs stūrītis zemes“ nav tikai Jāņa Purapuķes garstāsta nosaukums, bet arī latviešu kultūrvidē plaši lietots frazeoloģisms, kas simbolizē latviešu sapni pēc savas vietas, kur ielaist saknes un nodrošināt eksistenci sev un saviem pēctečiem. Daudzi latviešu rakstnieki līdz pat mūsdienām savu daiļradi veltījuši šai tēmai. Mans jautājums, ko mēģināšu risināt referātā, ir par to, vai mūsu rakstnieki šo sapni izmantojuši kā literāru fonu saviem literārajiem tēliem un viņu dēkām – tātad tā ir fikcija –, vai arī viņi savos darbos ļauj literārajiem tēliem reāli izdzīvot šos Latvijas lauku attīstības procesus no brīvvalstības līdz mūsu dienām, tātad izdzīvot vēsturisko realitāti.

Metodiski mana pieeja bijusi šāda. Pirmkārt, šeit esmu izmantojusi plašākam pētījumam pēc noteiktiem kritērijiem atlasītus literārus darbus, kurā tiek analizēti latviešu romāni par lauku iedzīvotājiem no zemnieku brīvvalstības līdz mūsu dienām. Romāni netiek aplūkoti no literatūras vērtību vai estētikas viedokļa, bet kā informācijas nesēji par attiecīgo laiku un cilvēkiem. Šim nolūkam ir izveidota matrica, „jautājumu režģis“, caur kuru tiek vērtēti atlasītie teksti. Otrkārt, šajā rakstā līdztekus esmu izsekojusi latviešu zemnieku vēsturiskajai attīstībai un atsijājusi būtiskākos vēsturiskos faktus – likumus un rīkojumus – kas ietekmējuši latviešu zemnieku dzīvi no brīvvalstības līdz mūsu dienām. Šādi esmu ieguvusi iespēju salīdzināt romānu informāciju ar vēsturiskajiem faktiem.